

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 304/05-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. novembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. G. K., trvale bytom S., prechodne bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. T. Š., K., ktorou namietal porušenie čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Odboru boja proti korupcii Bratislava Úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru, Račianska 45, Bratislava (predtým Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Sekcie vyšetrovania a kriminalisticko-expertíznych činností Policajného zboru, Odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti Bratislava) vo veci vedenej pod sp. zn. VKE 19/OVOZTČ-BA-1999, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Mgr. G. K. v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky **o d m i e t a** ako neprípustnú.

2. Sťažnosť Mgr. G. K. v časti namietajúcej porušenie čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. marca 2005 doručená sťažnosť Mgr. G. K., trvale bytom S., prechodne bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. T. Š., K., ktorou namietal porušenie čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Odboru boja proti korupcii Bratislava Úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru, Račianska 45, Bratislava (ďalej len „odbor boja proti korupcii“), vo veci vedenej pod sp. zn. VKE 19/OVOZTČ-BA-1999.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že uznesením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Sekcie vyšetrovania a kriminalisticko-expertíznych činností Policajného zboru, Odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti Bratislava (ďalej len „odbor vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti“), z 25. mája 2000, bolo proti nemu vznesené obvinenie pre podozrenie z trestného činu nepriameho úplatkárstva podľa § 162 Trestného zákona. Uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané 25. mája 2000, avšak prvotné úkony boli vykonané už pred jeho vydaním. Jednotliví vyšetrovatelia Policajného zboru vykonali množstvo vyšetrovacích úkonov.

Podľa tvrdenia sťažovateľa všetci dôležití svedkovia a všetky dôležité úkony boli vykonané do 12. septembra 2000, keď vyšetrovateľ pristúpil k prvému oboznamovaniu s výsledkami vyšetrovania.

V predmetnej veci vykonáva dozor Krajská prokuratúra v Košiciach pod sp. zn. 2 KV 143/99. Na základe pokynov prokuratúry vyšetrovateľ v priebehu rokov 2000 a 2001 doplnil dokazovanie a pristúpil k ďalšiemu oboznamovaniu s výsledkami vyšetrovania

21. decembra 2001. Krajský prokurátor však nariadil opätovne nielen doplniť, ale aj zopakovať takmer všetky výsluchy už predtým vypočutých svedkov. S jednotlivými doplnkami vyšetrovania sa sťažovateľ oboznamoval ešte 19. apríla 2002, 17. mája 2002 a 16. mája 2003. Posledný termín takéhoto úkonu je určený na 21. marec 2005.

Obvinený sťažovateľ má eminentný záujem na urýchlennom skončení vyšetrovania. Na každé predvolanie sa riadne dostavil. Jediný návrh na doplnenie vyšetrovania, ktorý bol v zastúpení sťažovateľa urobený jeho právnym zástupcom, bol ešte 20. septembra 2000 odmietnutý ako nepotrebný, pričom podľa tvrdenia sťažovateľa minimálne 75 % dôkazov je objektívne nepotrebných. Postup polície považuje jednoznačne za neefektívny, nekoncepčný a neodborný.

Sťažovateľ poukazuje aj na to, že ide skôr o otázku politicky závažnú ako o otázku právne a skutkovo komplikovanú.

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že právny zástupca sťažovateľa 29. júna 2000 požiadal generálneho prokurátora Slovenskej republiky o preskúmanie postupu vyšetrovateľa, pretože podľa jeho názoru trestné stíhanie proti sťažovateľovi nemalo byť pre premlčanie ani začaté, pretože od údajného spáchania skutku do vydania uznesenia o začatí trestného stíhania uplynula doba dlhšia ako tri roky. Žiadosť bola postúpená Krajskej prokuratúre v Bratislave a prokurátor uvedenej prokuratúry oznámil, že uznesenie o začatí trestného stíhania je v súlade so zákonom.

Podľa názoru prokurátora a vyšetrovateľa sťažovateľ naplnil podmienky uvedené v ustanovení § 67 ods. 3 písm. b) Trestného zákona, ktoré upravuje prerušenie premlčania trestného stíhania, a to tým, že ako minister vnútra Slovenskej republiky a podpredseda Ústrednej komisie pre referendum Slovenskej republiky zneužil právomoc verejného činiteľa, v dôsledku čoho bola naňho pre uvedené trestné činy podaná obžaloba. Uvedený skutok mal sťažovateľ spáchať 21. mája 1997. Tento dátum spadá do premlčacej lehoty, ktorá začala plynúť „*presne nezisteného dňa v mesiaci august 1996*“. Uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5 T 14/00 z 26. júna 2000, proti ktorému nebol podaný

opravný prostriedok, bola vyslovená účasť sťažovateľa (vtedy obžalovaného) na amnestii predsedu vlády Slovenskej republiky z 3. marca 1998. V dôsledku amnestie bolo trestné stíhanie proti sťažovateľovi zastavené. Preto právny zástupca sťažovateľa 14. júna 2002 opätovne žiadal Krajskú prokuratúru v Bratislave, aby zohľadnila skutočnosť, že sťažovateľ nebol uznaný vinným zo spáchania trestného činu v premlčacej lehote, a preto nedošlo k jej prerušeniu. Podľa názoru sťažovateľa nebolo možné tvrdiť, že existuje možnosť, že sťažovateľ bude postihnutý za iný trestný čin.

Na základe uvedených skutočností je sťažovateľ toho názoru, že sú dané podmienky pre vyslovenie porušenia označených základných práv sťažovateľa, ako aj podmienky pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy, a preto navrhuje, aby ústavný súd vyniesol tento nález:

„Prezídium Policajného zboru Úrad boja proti korupcii, Odbor boja proti korupcii Bratislava v konaní vedenom pod č. VKE-19/OVOZTČ-BA-1999 porušilo základné právo sťažovateľa, zaručené článkami 6 ods. 2 Dohovoru a článkami 50 ods. 2 a 48 ods. 2 Ústavy SR.

Ústavný súd SR zrušuje uznesenie vyšetrovateľa bývalého Odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti sp. zn. VKE-19/OVOZTČ-BA-1999 zo dňa 25. 5. 2000.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi z titulu primeraného finančného zadosťučinenia 500.000,- Sk, ktoré je Prezídium Policajného zboru povinné zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti nálezu.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľovi právo na náhradu trov právneho zastúpenia na účet JUDr. T. Š. v rozsahu vyčíslenom po skončení veci do 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

II.

Ústavný súd z vyšetrovacieho spisu odboru boja proti korupcii sp. zn. VKE-19/OVOZTČ-1999 a z vyjadrenia Krajskej prokuratúry v Bratislave, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 6. júla 2005, zistil, že uznesenie sp. zn. ČVS: VKE-19/OVOZTČ-1999 o trestnom stíhaní sťažovateľa ako obvineného z trestného činu nepriameho úplatkárstva podľa § 162 Trestného zákona bolo vydané 25. mája 2000. V čase od 9. júna 2000, keď bol vypočutý obvinený sťažovateľ, do 12. septembra 2000, keď bol urobený záznam o preštudovaní vyšetrovacieho spisu obvineným sťažovateľom a jeho právnym zástupcom, boli vyšetrovateľom vypočutí ďalší svedkovia, bola urobená konfrontácia medzi obvineným sťažovateľom a svedkom J. T., boli vyžiadané informácie od I., a. s., B. a informácie týkajúce sa účastníkov MT siete E. B., a. s. Dňa 22. septembra 2000 bol Krajskej prokuratúre v Bratislave predložený návrh na podanie obžaloby. Dňa 17. apríla 2001 bol prokurátorom Krajskej prokuratúry v Bratislave vyšetrovací spis vrátený podľa § 174 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku vyšetrovateľovi na doplnenie dokazovania.

V období od začiatku mája 2001 do 17. mája 2002 bolo doplnené dokazovanie o výsluchy svedkov a konfrontácie medzi svedkami, ktoré sa týkali nielen prijímania úplatku, ale aj poskytnutia úverov S. s., a. s., K., pre spoločnosť V., s. r. o., S., v zastúpení J. T., a pre manželov S. V tomto období boli zisťované aj údaje ohľadne používania motorového vozidla... s evidenčným číslom... obvineným sťažovateľom a jeho synom R. K. Všetky tieto skutočnosti súviseli s trestným oznámením podaným na sťažovateľa, 8. februára 1999 J. T., na základe ktorého bolo proti nemu začaté trestné stíhanie. V tomto období bol uznesením sp. zn. ČVS: VKE-19/OVOZTČ-1999Hal z 19. októbra 2001 pribratý znalec z odboru peňažníctvo, banky, sporenie, cenné papiere, ktorý vypracoval znalecký posudok číslo 027/2001 z 21. novembra 2001. Dňa 25. marca 2003 Krajská prokuratúra v Bratislave vrátila podľa ustanovenia § 174 ods. 2 písm. d) Trestného poriadku vyšetrovateľovi spis na doplnenie vyšetrovania. Na doplnenie vyšetrovania bola stanovená lehota do 30. apríla 2003. Po doplnení vyšetrovania bol 20. mája 2003 Krajskej prokuratúre v Bratislave podaný na návrh na podanie obžaloby na sťažovateľa pre trestný čin

nepriameho úplatkárstva podľa § 162 Trestného zákona. Dňa 2. augusta 2004 Krajská prokuratúra v Bratislave vrátila spis odboru boja proti korupcii na doplnenie dokazovania na základe stanoviska Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, a to ohľadne poskytnutého úveru pre spoločnosť V., s. r. o., S., v zastúpení J. T. Na splnenie pokynu bola stanovená lehota do 20. októbra 2004. Jednotlivé úkony boli uskutočňované do 14. marca 2005 a 24. marca 2005 bol podaný návrh na podanie obžaloby. Uznesením prokurátorky Krajskej prokuratúry v Bratislave z 5. mája 2005 sp. zn. 2 Kv 10/05 bolo trestné stíhanie zastavené, pretože je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie viedlo.

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov (...).

Právny zástupca sťažovateľa na základe výzvy ústavného súdu listom z 29. júna 2005 oznámil, že vzhľadom na priebeh vyšetrovania považoval za zbytočné obracať sa na prokurátora so sťažnosťou na prietahy v konaní, pretože bolo ťažko identifikovateľné, či prietahy spôsobil vyšetrovateľ svojou neschopnosťou splniť pokyny prokurátora, alebo prokurátor „*sám svojimi nezmyselnými pokynmi, ktorých nezmyselnosť*“ sa napokon prejavila v konečnom právoplatnom zastavujúcom uznesení. Právny zástupca sťažovateľa je toho názoru, že vyzývať, resp. obracať sa na krajského prokurátora so žiadosťou o odstránenie prietahov by bolo iba formálne a neefektívne a takto absencia využitia tohto právneho prostriedku nemôže byť prekážkou rozhodovania ústavného súdu.

Z obsahu sťažnosti a hlavne jej petitu ústavný súd zistil, že sťažovateľ namietal jedine postup odboru boja proti korupcii. Nenamietal však postup Krajskej prokuratúry v Košiciach, ktorá vykonávala dozor nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní, ani postup Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ktorých konanie by po vyčerpaní účinných právnych prostriedkov na ochranu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo ústavným súdom preskúmateľné.

Podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že orgánom štátu, ktorý má zabezpečiť ochranu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v rámci prípravného konania postupom či už vyšetrovateľa, alebo policajného orgánu, je

prokurátor. Ustanovenie § 174 ods. 2 Trestného poriadku výslovne ustanovuje oprávnenie prokurátora v tomto štádiu trestného konania, ktoré možno efektívne uplatniť aj za účelom ochrany základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd konštatuje, že na zjednanie nápravy pri porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom odboru boja proti korupcii bol príslušný krajský prokurátor (v prípade jeho nečinnosti generálny prokurátor Slovenskej republiky). Sťažovateľ v priebehu piatich rokov nevyužil ani jediný právny prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, a preto ústavný súd sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy odmietol ako neprípustnú.

2. Sťažovateľ namietal aj porušenie čl. 6 ods. 2 dohovoru a čl. 50 ods. 2 ústavy uznesením vyšetrovateľa bývalého odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti sp. zn. VKE-19/OVOZTČ-BA-1999 z 25. mája 2000, pretože podľa jeho názoru trestné stíhanie nemalo byť pre premlčanie ani začaté, pretože od údajného spáchania skutku do vydania uznesenia o začatí trestného stíhania uplynula doba dlhšia ako tri roky.

Sťažovateľ žiadal 29. júna 2000 generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ktorý žiadosť postúpil Krajskej prokuratúre v Bratislave) a 14. júna 2002 Krajskú prokuratúru v Bratislave o preskúmanie postupu vyšetrovateľa v danej veci, pretože sťažovateľ nebol uznaný vinným zo spáchania trestného činu v premlčacej lehote, čo by malo za následok jej prerušenie. Z Krajskej prokuratúry v Bratislave mu bola doručená odpoveď, že predmetné uznesenie vyšetrovateľa je v súlade so zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Podľa § 67 ods. 3 písm. b) Trestného zákona sa premlčanie trestného stíhania prerušuje, ak páchatel' spáchal v premlčacej dobe trestný čin nový, na ktorý zákon ustanovuje trest rovnaký alebo prísnejší.

V zmysle stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej vzájomnej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním, rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu verejnej moci do takého práva alebo slobody na strane druhej.

Ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, alebo ak nezistí žiadnu možnosť porušenia označených základných práv alebo slobôd, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (I. ÚS 91/03, IV. ÚS 150/03).

Sťažovateľ namieta, že uznesením o začatí trestného stíhania sp. zn. VKE-19/OVOZTČ-BA-1999 z 25. mája 2000 bola porušená jeho prezumpcia nevinoty, pretože vyšetrovateľ začal trestné stíhanie v čase, keď podľa názoru sťažovateľa bol skutok, za ktorý bolo začaté trestné stíhanie, už premlčaný. Sťažovateľ namietal nesprávne posúdenie prerušenia premlčania trestného stíhania, pretože podľa jeho názoru uznesením o vznesení obvinenia sp. zn. VKE 1/30-99 z 26. februára 1999 pre trestné činy podľa § 158 ods. 1 písm. a), b) a c) a ods. 2 písm. c) a iné Trestného zákona nedošlo k prerušeniu premlčacej lehoty, pretože uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5 T 14/00 z 26. júna 2000, proti ktorému nebol podaný opravný prostriedok, bola vyslovená účasť sťažovateľa na amnestii predsedu vlády Slovenskej republiky z 3. marca 1998, a preto podľa jeho názoru na základe amnestie bolo trestné stíhanie voči sťažovateľovi zastavené.

Ústavný súd konštatuje, že samotný fakt trestného stíhania nie je porušením prezumpcie nevinoty, pretože uznesením o začatí trestného stíhania nie je rozhodnuté o vine či nevine sťažovateľa, a teda nedochádza k formálnemu prehláseniu, že sťažovateľ je vinný.

V danom prípade v konaní odboru boja proti korupcii nemohlo dôjsť k porušeniu prezumpcie nevin, lebo ani pri vznesení obvinenia uznesením z 25. mája 2000 pre trestný čin podľa § 162 Trestného zákona a ani v priebehu konania nebolo tvrdené, že sťažovateľ spáchal trestný čin, ale zo spáchania trestného činu bol iba podozrievaný a uznesením prokurátorky Krajskej prokuratúry v Bratislave sp. zn. 2 Kv 10/05 z 5. mája 2005 bolo trestné stíhanie zastavené, lebo je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa konanie viedlo.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 citovaného zákona má primerané finančné zadosťučinenie povahu náhrady ujmy vyjadrenej v peniazoch. Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá, ústavný súd sa nezaoberal tou časťou sťažnosti, v ktorej je obsiahnutá žiadosť sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2005